

ПРИРОДНО-ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАКАРПАТТЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

ОЛЕСІНЬ Іванна,

*здобувачка освітнього ступеня «Бакалавр»
спеціальності «Туризм та рекреація»,*

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Закарпаття – один із найперспективніших регіонів України для розвитку природного туризму та рекреації. Унікальне географічне розташування, сприятливий клімат, багаті природні ресурси та історико-культурна спадщина створюють передумови для активного розвитку туристичної галузі. Водночас існують виклики, які гальмують повноцінне використання природного потенціалу регіону.

Природно-туристично-рекреаційний потенціал Закарпаття є надзвичайно високим і привабливим як для внутрішніх, так і для іноземних туристів. Регіон відзначається унікальним поєднанням гірських ландшафтів, густих лісів, чистих річок і озер, термальних та мінеральних джерел, що робить його ідеальним місцем для відпочинку, оздоровлення та активного туризму [1].

Природно-туристичний потенціал Закарпаття базується на наступних компонентах:

природні ландшафти та екосистеми - Карпати, численні гірські масиви, ліси та рівнини створюють можливості для активного туризму – гірських походів, екотуризму, спелеотуризму;

водні ресурси - термальні джерела (Берегове, Косино), мінеральні води, численні річки (Тиса, Уж, Латориця), озера (Синевир) є основою для рекреації, лікувального туризму та активних водних видів спорту;

природно-заповідний фонд - Національні парки та заповідники (Карпатський біосферний заповідник, Ужанський національний природний парк, Синевирський НПП) забезпечують збереження унікальних природних комплексів та сприяють розвитку екотуризму.

Однак повноцінне використання цього потенціалу стримується низкою факторів: недостатньо розвинена туристична інфраструктура, обмежене фінансування природоохоронних об'єктів, проблеми з екологічною стійкістю через масовий туризм. Тому для реалізації всіх можливостей регіону необхідні комплексні заходи щодо покращення транспортної доступності, екологічного менеджменту та маркетингового просування Закарпаття як туристичної дестинації, які включають:

1. Покращення транспортної доступності. Для того, щоб Закарпаття стало більш привабливим для туристів, необхідно суттєво покращити транспортну інфраструктуру. Це включає в себе модернізацію існуючих доріг та залізничних шляхів, що забезпечить швидке та комфортне пересування регіоном. Крім того, розвиток велоінфраструктури, зокрема створення велодоріжок та пунктів прокату, сприятиме активному відпочинку та екологічному туризму.

2. Екологічний менеджмент. Закарпаття відоме своєю унікальною природою, тому її збереження є ключовим аспектом розвитку туризму.

Необхідно впровадити ефективну систему роздільного збору та переробки сміття, щоб зменшити забруднення навколишнього середовища. Також важливо проводити регулярне очищення водойм та встановити жорсткий контроль за вирубкою лісів. Розвиток екотуризму, включаючи створення екологічних маршрутів та організацію освітніх програм, допоможе підвищити екологічну свідомість як місцевого населення, так і туристів.

3. Маркетингове просування. Для того, щоб Закарпаття стало відомим туристичним напрямком, необхідно активно займатися його просуванням. Створення єдиного туристичного бренду регіону допоможе сформувати позитивний імідж та підвищити його впізнаваність. Участь у міжнародних туристичних виставках дозволить презентувати потенціал Закарпаття широкій аудиторії. Розвиток онлайн-платформ для бронювання турів та проживання зробить планування подорожі зручнішим для туристів. Співпраця з блогерами та інфлюенсерами допоможе популяризувати Закарпаття в соціальних мережах та залучити молоду аудиторію.

Ці комплексні заходи дозволять не лише зробити Закарпаття привабливим для туристів, але й забезпечити сталий розвиток туристичної галузі, зберігаючи при цьому унікальну природу та культурну спадщину регіону.

Стратегічні напрями розвитку природно-туристично-рекреаційного потенціалу Закарпаття слідуючі:

1. Розвиток екологічного туризму. Закарпаття має унікальні природні ресурси, які необхідно зберегти та використовувати для розвитку екологічного туризму. Важливо створити екологічні маршрути, розвивати еко-готелі та організовувати еко-тури. Це дозволить залучити туристів, які цінують природу та прагнуть до екологічно чистого відпочинку.

2. Розвиток бальнеологічного туризму. Закарпаття відоме своїми мінеральними водами та лікувальними грязями. Необхідно модернізувати існуючі санаторії та курорти, а також створити нові спа-центри та оздоровчі комплекси. Це дозволить залучити туристів, які прагнуть до оздоровлення та релаксації.

3. Розвиток гірськолижного туризму. Закарпаття має чудові умови для гірськолижного спорту. Необхідно модернізувати існуючі гірськолижні курорти та створити нові сучасні комплекси. Це дозволить залучити туристів взимку та зробити Закарпаття популярним гірськолижним напрямком.

4. Розвиток сільського туризму. Закарпаття має багату культурну спадщину та традиції. Необхідно підтримувати місцеві громади у розвитку сільського туризму, створювати фермерські господарства для туристів та організовувати гастрономічні тури. Це дозволить залучити туристів, які цікавляться культурою та традиціями [2].

5. Розвиток культурно-пізнавального туризму. Закарпаття має багато історичних та культурних пам'яток. Необхідно відновити та зберегти ці пам'ятки, створити музеї та культурні центри, а також організовувати фестивалі та культурні заходи. Це дозволить залучити туристів, які цікавляться історією та культурою.

6. Розвиток активних видів туризму. Закарпаття має чудові умови для активного відпочинку. Необхідно розвивати мережу туристичних маршрутів, організовувати рафтинг, каякінг, скелелазіння та інші види спорту. Це дозволить залучити туристів, які прагнуть до активного відпочинку.

7. Покращення туристичної інфраструктури. Необхідно покращити транспортну інфраструктуру, розвивати готельний та ресторанний бізнес, а також створити інформаційні центри для туристів. Це дозволить зробити Закарпаття більш комфортним та зручним для туристів.

Реалізація окреслених стратегічних напрямів розвитку природно-туристично-рекреаційного потенціалу Закарпаття дозволить не лише розкрити туристичний потенціал регіону, але й забезпечити його сталий розвиток. Комплексний підхід, що поєднує збереження природних ресурсів, розвиток інфраструктури, популяризацію культурної спадщини та активне маркетингове просування, сприятиме перетворенню Закарпаття на привабливий туристичний напрямок міжнародного рівня.

Важливо, щоб реалізація цих стратегій здійснювалася у співпраці між органами державної влади, місцевим самоврядуванням, бізнесом та громадою. Це забезпечить ефективне використання ресурсів, врахування інтересів усіх зацікавлених сторін та досягнення максимальних результатів.

Закарпаття має всі необхідні передумови для того, щоб стати провідним туристичним регіоном України. Реалізація цих стратегічних напрямів дозволить не лише підвищити рівень життя місцевого населення, але й зробити вагомий внесок у розвиток туристичної галузі країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Самсонова В.В., Кудінова І.П. Теоретичні засади визначення рекреаційно-туристичного потенціалу сільських територій. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку № 28. 2022. С. 99-109.
2. Michał Roman; Iryna Kudinova; Viktoriia Samsonova; Norbert Kawęcki (2024). Innovative Development of Rural Green Tourism in Ukraine. *Tourism and Hospitality*. 2024, 5(3), 537-558; <https://doi.org/10.3390/tourhosp5030033>

Науковий керівник: к. е. н., доцент Кудінова І. П.

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Національний університет харчових технологій
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
Полтавський фаховий коледж підприємництва і ресторанного бізнесу
Київський фаховий коледж туризму та готельного господарства

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ТА ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

12 березня 2025 року, Київ

КИЇВ 2025

УДК 338.48:339.923:061.1ЄС(477)

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ННІ неперервної освіти і туризму Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол №9 від 20 березня 2025 р.)

Євроінтеграційні процеси в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі України: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції (12 березня 2025 р.). Київ: НУБіП України. 2025. 350 с.

Редакційна колегія:

Мельниченко С. В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

Сердюк М. Є. – доктор технічних наук, професор кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

Олюніна С. Л. – викладач кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

У збірнику тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції висвітлюються результати наукових досліджень студентської молоді з питань, присвячених євроінтеграційним процесам у сфері готельно-ресторанного та туристичного бізнесу України. У матеріалах розглядаються виклики та перспективи адаптації галузі туризму в умовах євроінтеграції, інноваційні технології в закладах HoReCa, туристичне країнознавство, організація дозвілля молоді.

Конференція проводиться з метою посилення профорієнтаційної роботи із залучення активної шкільної молоді до навчання в НУБіП України, посилення наукової складової підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» і «Магістр», оприлюднення результатів їх дослідницької роботи, підвищення ефективності, якості наукових досліджень, обміну досвідом і представлення результатів науково-дослідної діяльності, обговорення дискусійних питань та визначення пріоритетів подальшого розвитку науки.

Видання розраховане для здобувачів вищої освіти, дослідників, викладачів, суб'єктів підприємницької діяльності.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з точкою зору автора.

© Колектив авторів, 2025

© НУБіП України, 2025